

CFO Gözüyle

Sponsorluğunda

FINANSAL İSTİHBARAT VE ERKEN UYARI SİSTEMİ

Paydaş Katılımı/ **STAKEHOLDER ENGAGEMENT**

STS Bilişim/Jedox sponsorluğunda sürdürdüğümüz “CFO Gözüyle” yazı dizimizin bu bölümünde Paydaş Katılımı/ (Stakeholder Engagement) projemiz kapsamında **Crede Kurucu ve Genel Müdürü Ahmet Kocamaz’** ı ağırlıyoruz.

İnternet ortamında sürekli açık veri akışı, insan gücünün ayıklayamayacağı büyüklüğe gelen bir veri madenciliğine dönüşmüştür. Finansal olduğu kadar finansal olmayan verilerin davranışsal analizleri yapılarak, risk tanımlaması, sahtecilik tahminleri gibi alanlarda iş dünyasının yararlanabileceği önemli bilgiler üretilmektedir.

Verilerin nasıl üretildiği ve kullanıldığı konusunda daha detaylı bilgileri Ahmet Bey’ den dinleyelim;

Ahmet Bey dijital istihbarat ve erken uyarı Sistemi CredIS'in nasıl doğduğuna geçmeden önce sizi tanıyabilir miyiz?

Çalışma hayatımın tamamı finans kurumlarında geçti. Bu süreçte yapısal veriyi kullanarak risk skor kartlarının nasıl geliştirildiğini ve müşteriler ile ilgili istihbaratın nasıl toplandığını yakından görme ve bu sürecin bir parçası olma fırsatım oldu. İçerisinde yer aldığım onlarca risk projesinin tamamı finansal veriye ve anlık bilgiye odaklanıyorlardı. Zaman içerisinde öyle vakalara şahit oldum ki birçok firma finansal olarak sağlıklı görünürken bir anda sorunlar yaşamaya başladı. Bu da bana finansallar ve ödeme performansı dışında da bakmamız gereken yönler olabileceğini düşündürdü. Açık veri ile tanışmam tam da bu noktada oldu. Önümüzden risk değerlendirmesi amacıyla kullanılacak pek çok verinin aktığını hepimiz biliyorduk ama kimse bu haberlerden ve makalelerden oluşan

karmaşık veriyi nasıl değerlendireceğini bilmiyordu. Ayrıca bu veri içerisindeki bir anlık bilginin tek başına bir anlam ifade etmeyebileceğini öngörüydük. Yani hem metin içerisindeki bilgiyi almak hem de geçmişine bakabilmek gerekiyordu.

Öncelikle dijital ya da dijitalleşebilir ortamda ne kadar veriye ulaşabileceğimize baktık. 2012 yılında basılı gazetelerimizin henüz %42'si dijitalde varken, 2021'de basılı gazetelerimizin %98'ini dijitalde bulabildiğimizi gördük. Kamu, haberler ve işletme web siteleri olmak üzere 3 temel açık veri kaynağına odaklandık. Bu kaynakları incelerken özellikle yerel kaynaklarda çok önemli bilgiler bulunduğunu gördük. Ulusal haber kanallarının girmedikleri detaylara, konumları gereği yerel kanallar girebiliyordu. Bugün 900'den fazla yerel gazete ve haber kaynağını 7/24 takip ediyoruz. Bu süreçte sadece veriyi almak yeterli olmuyor. İçerisindeki faydalı veriyi insan olmaksızın sadece bilgisayarlar ile almak gerekiyor. Çünkü haftada 18 milyondan fazla haberi tarıyoruz ve burada manuel bir yapının kaldıramayacağı bir yükten bahsediyoruz. O nedenle gerçekten akıllı ve tam otomasyon yazılımları geliştirmek zorundayız.

Veriden bilgiye ulaştıktan sonra ise, sürece yani patern'e bakmamız gerekiyor. Çoğu zaman bir risk istihbaratı üretmemiz için 3 ya da daha fazla olayın arka arkaya gelmesi gerekiyor. Bu da geriye dönük ciddi bir analiz yapılması anlamına geliyor. Takip ettiğimiz yaklaşık 2,5 milyon firmanın son 3

yılda kamuya açık ortamdaki tüm verilerini kronolojik olarak sıralayan ve üzerindeki tüm zincir olayları analiz eden bir sistemden bahsediyoruz.

Patern analizlerini yapıp tehlikeli (batık ve temerrüt doğuran) patern'leri de tespit ettikten sonra artık nihai çıktımız olan istihbarat bayraklarını gösterebilir noktaya geliyor ve bu kıymetli bilgileri algoritmalarımızla alıp finans profesyonellerine sunuyoruz.

Tüm bu işlemleri tek bir elden otomasyon ile yapabilmek için **CredIS**'i, finansal olmayan veriye ve süreçsel ilişkilere odaklanan bir yazılım süiti olarak geliştirdik. Bunu yaparken de diğer uygulamalar ile kolaylıkla entegre olabilen bir mimari kurduk.

Özetle: 7/24 işletmelerin dijitalde bıraktıkları izleri takip eden, işletmeleri geriye dönük yaptıkları işlemleri tarayarak riskli paternleri araştıran, makine öğrenmesi ile sürekli yeni patern'ler eklenen ve dolayısıyla sürekli öğrenen ve gelişen bir sistem kurmayı hedefledik.

CredIS Ne Amaçla Kullanılıyor?

CredIS, ilk olarak bir kredi/borç verme sürecinin tüm adımlarında kullanılıyor. Tahsis aşamasında

geçmiş istihbaratı kontrol ediyor, sahtecilik ihtimalini sorguluyor, bilançodan hızlı skor üretiyor ve ortak ve yöneticilerin başka işletmelerdeki ilişkilerini ve işletmelerin durumlarını sorguluyor.

İkinci adımda, borç oluştuktan sonra borçlunun 7/24 takip edilmesi ve olumsuz bir durum oluştuğunda anında bildirilmesi için erken uyarı kurgusu yapıyor.

Bu süreçte erken uyarı için hiçbir insan müdahalesine ihtiyaç bulunmuyor. Uzmanlar e-mail'leri veya **CredIS** önyüzleri üzerinden oluşacak tüm riskli durumları takip edebiliyor. Normal şartlarda yüzlerce uzmanın çalışmasını gerektirecek takip süreçleri, **CredIS** tarafından tek bir kişinin dakikalar içerisinde aksiyon alabileceği ve gerekirse ilgili ekiplere atama yapabileceği bir şekilde sunuluyor. Borç tahsilatsızlığa düştüğünde ise işletmeler çoğunlukla yok oluyor ama kişiler ticaret hayatlarına

devam ediyorlar. **CredIS** ile bu kişileri takibe alıp hukuki takip yapılabilecek bir işlem olduğu anda alarm veriyoruz. Borcuna sadık olmayan kişiler, bir süre gayri resmi çalıştıktan sonra yeterince zaman geçtiğini düşünerek bir noktada resmi işlem yaparak görünür oluyorlar. İşte tam bu noktada **CredIS** devreye giriyor ve ilgili istihbaratı hiç vakit kaybetmeden uzmanlara iletiyor.

Bugün bu süiti finans kuruluşlarıyla birlikte, ödeme sistemleri, üretim (bayi yapıları için), enerji sektörü ve distribütörler de kullanıyor çünkü; her vadeli alışverişi bir kredi olarak değerlendirebiliriz. Vadeli ürün verilirken istihbarat ve sonrasında bakiye kapanıncaya kadar geçen süre erken uyarı kapsamında **CredIS** üzerinde takip ediliyor. Daha önce risk ile ilgili objektif ve analitik bilgiye ulaşamayan kurumlar da **CredIS** sayesinde artık bu bilgiye ulaşabiliyor.

Bayi/acente yapısına sahip işletmeler, bu bayilerin sağlığını takip etmek için sıklıkla erken uyarı kurguları kuruyor. Bayilerdeki tüm hisse, adres, ceza ve benzeri hareketleri veya yerel haberlerde haklarında çıkan haberler anlık olarak takip ediliyor. Burada sigorta acentelerine özel bir durum da mevcut. **CredIS**, Türkiye’de faaliyet gösteren tüm sigorta acentelerinin kuruluş ve fesihlerini takip ediyor ve aynı zamanda ekosistemdeki değişimleri de anında raporluyor. Bu sayede sigorta şirketleri sahtecilik nedeniyle sözleşmeleri fes olan veya pazar boşluğu/fırsatı yaratan acenteleri görebiliyor.

Tedarikçiler ise genellikle ana firmanın finansal değil ama tedarik zinciri riski yaşadığı işletmeleri oluşturuyor. Kapanmaya ya da finansal soruna dair erken uyarı sinyali veren tedarikçileri hızla yedeklemek gerekiyor. **CredIS** bu noktada sorun ortaya çıkmadan aylar önce yol gösterici bir rol üstleniyor.

3 yıl süren ve halen devam AR-GE çalışmalarımızın sonunda **CredIS** onlarca kurumsal müşteriye hizmet eden bir veri ve istihbarat kaynağına dönüşmüştür. Kamuya açık kaynaklardaki bilgiyi sadece raporlamıyor aynı zamanda risk bakış açısı ile de anlamlandırıyoruz. Bu sayede klasik finansal analizler ile görülemeyen riskleri anında ve erken safhada risk uzmanlarına ulaştırabiliyoruz.

Ahmet Bey’ e katkıları için teşekkür ediyoruz...

Günümüzde bu yoğun açık veri akışı sayesinde tedarikçiler, müşteriler ya da diğer paydaşların finans ya da finans dışı sebeplerle yaşayacağı problemlerin öngörülebileceği erken uyarı sistemlerinin varlığı, firmalar için önemli bir sigorta aracı olmaya devam edecektir.

 CredIS